

Klauzurní práce č. 1 (126) konaná dne 6. dubna 2018

Robin Hood

Robin již několik let žil v Praze 1 bezdomoveckým způsobem života. Jeho nejběžnější každodenní kratochvílí představovalo popíjení jeho oblíbeného nápoje na mytí oken spolu s dalšími jeho kolegy na lavičkách v parku zvaném Sherwood přiléhajícím k Hlavnímu nádraží. Svě zdroje obživy si obstarával příležitostnými příjmy z brigád nepostižitelnými výkonem rozhodnutí a drobnými krádežemi zboží v obchodech, které však nikdy nepřesáhlo 5 000 Kč, neboť Robin věděl, co je „směroplatné“, aby jej nemohli trestně stíhat.

Dne 30. 1. 2018, přesně na den Robinových jmenin, přišel k lavičkám v Sherwoodu všem dobře známý Vilda, který si nesl v igelitové tašce po dvou lahvích vodky, tuzemského rumu a zelené (kdyby náhodou byly toho dne u laviček holky) a ihned se začal se svými kumpány o alkohol dělit. Vykládal, že se vrací z dvouměsíční brigády a nese si v peněžence výdělek ve výši 20 000 Kč, což musí náležitě oslavit. A jak řekl, tak udělal. Když už měl Vilda značně upito i nad svou obvyklou míru alkoholu v krvi, z ničeho nic se zamotal a upadl tak nešťastně, že hlavou silně narazil na roh lavičky a bez známek života padl mrtvý na zem.

Robin a jeho 3 kamarádi Franta, Pepa a Jarda na něj chvíli koukali jako zkoprnělí, ale po chvíli se Robin vzpamatoval, v domnění, že Vilda je mrtev (což odpovídalo skutečnosti), na nic nečekal, sehnul se k Vildovi a vytáhl mu z kapsy u bundy peněženku, ze které vyndal 20 000 Kč v dvoutisícových bankovkách. Řekl si, že je lepší bohatým brát a chudým dávat, a proto si sám ponechal 8 000 Kč a po 4 000 Kč obdaroval každého z přihlížejících kamarádů, aby si tak pojistil jejich věrnost. V Jardovi se ovšem hnulo svědomí, peníze odmítl a později i zavolal policii. Nikdo z přihlížejících neposkytl Vildovi první pomoc.

Otázky:

1. Jak právně posoudíme jednání Robina popsané v zadání ? Odůvodněte.
2. Jak právně posoudíme jednání Franty v případě, že si myslel, že Vilda je jen v bezvědomí, což neodpovídalo skutečnosti ? Odůvodněte.
3. Jak právně posoudíme jednání Robina popsané v zadání, pokud by si Robin myslel, že Vilda je jen v bezvědomí, což by odpovídalo skutečnosti ? Odůvodněte.

4. V přípravném řízení obviněný Robin osobně podal u Obvodního soudu pro Prahu 1 žádost o bezplatnou obhajobu spolu s listinami dosvědčujícími jeho nemajetnost. Soudce tohoto soudu návrh přezkoumal, zjistil, že je důvodný, a rozhodl o tom, že obviněný Robin má nárok na obhajobu bezplatnou. Byl postup soudce správný? Odůvodněte.
5. Proti obviněnému Robinovi byla ve čtvrtek 1. 2. 2018 podána obžaloba pro jednání popsané v zadání. Samosoudce nařídil ve čtvrtek 15. 2. 2018 hlavní líčení na čtvrtek 15. 3. 2018 od 9:00 hod. proti obžalovanému, kterému bylo doručeno předvolání k hlavnímu líčení spolu s obžalobou ve čtvrtek dne 8. 3. 2018 v 16:00 hod. Obžalovaný se k hlavnímu líčení nedostavil, ale zaslal soudu dopis, ve kterém výslovně žádal o konání hlavního líčení v nepřítomnosti a případně souhlasil se zkrácením lhůty k přípravě k hlavnímu líčení a uvedl, že trvá na jeho konání. Soud tedy rozhodl o konání hlavního líčení bez přítomnosti obviněného, přečetl protokol o výslechu obviněného Robina z přípravného řízení a ve věci rozhodl o vině a trestu obžalovaného rozsudkem. Byl tento postup soudu správný? Odůvodněte.
6. Po podání obžaloby na obviněného Robina, jenž si v řízení obhájce nezvolil ani mu nebyl ustanoven, soud zjistil, že krátce po zahájení trestního stíhání Robina ještě v průběhu vyšetřování tento odjel do Spolkové republiky Německo, kde však byl tamějším soudem vzat do vazby pro trestnou činnost spáchanou po jeho příjezdu do Německa. Ve vazbě se nacházel i v době po podání obžaloby. V přípravném řízení byla po zahájení trestního stíhání provedena také rekoncise osob a výslechy některých svědků. Jak bude samosoudce postupovat? Odůvodněte.
7. Proti rozsudku soudu prvního stupně podal státní zástupce odvolání výlučně v neprospěch obviněného Robina s odůvodněním, že uložený trest je nepřiměřeně mírný. Odvolací soud však byl zcela opačného názoru, tj. že trest je nepřiměřeně přísný. Jak by měl soud o odvolání státního zástupce rozhodnout? Odůvodněte.

Poznámka:

1. U všech závěrů obsažených v odpovědích týkajících se subsumpce případu pod zákonné ustanovení musí být ustanovení přesně citováno (nejen jeho název, ale i číslo paragrafu, odstavce, písmeno, alinea).
2. Při subsumpci musí být provedena konfrontace požadavků obsažených v zákonném ustanovení se skutkovým zjištěním (podobně jako to činí soud ve výroku rozsudku).
3. Závěry obsažené v odpovědích musí být náležitě odůvodněny (např. třeba uvést, proč třeba určité jednání posuzovat jako účastenství ve formě návodu a nikoli jako spolupachatelství).

Robin Hood – řešení

1. Robin spáchal přečin krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a) tr. zák.

Robin si vzal hotovost z Vildovy kapsy, a to 20 000 Kč v době, kdy tento již byl po smrti, pročež nemohl spáchat přečin krádeže na věci, kterou měl jiný na sobě nebo při sobě. Robin si tedy přisvojil cizí věc (hotovost ve výši 20 000 Kč) tím, že se jí zmocnil, a způsobil tak škodu na cizím majetku (majetku dědiců Vildy, resp. v případě tzv. odúmrťe státu) škodu 20 000 Kč, tedy ve smyslu § 138 odst. 1 tr. zák. škodu nikoli nepatrnou. Tohoto jednání se dopustil v úmyslu přímém [§ 15 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku]. Následný návod k podílnictví Franta a Pepy se mu již zvláště nepřičítá. Robin nebude odpovědný za přečin neposkytnutí pomoci, neboť Vilda již byl mrtvý, takže mu nebylo pomoci, což Robin předpokládal.

Trestný čin krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a) tr. zák. je podle § 14 odst. 2 tr. zák. přečinem, neboť se jedná o úmyslný trestný čin, na který trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby až na dvě léta.

2. Franta spáchal v jednočinném souběhu pokus přečinu neposkytnutí pomoci podle § 21 odst. 1, § 150 odst. 1 tr. zák. a přečin podílnictví podle § 214 odst. 1 alinea první písm. a) tr. zák.

Franta namísto toho, aby pomohl svému kamarádovi, o kterém si myslel, že je pádem na lavičku zraněn a v bezvědomí, přijal od Robina částku 4 000 Kč z celkových 20 000 Kč, které Robin předtím vytáhl Vildovi z kapsy. Franta se tedy jednak dopustil úmyslného jednání, které bezprostředně směřovalo k neposkytnutí pomoci osobě, která jevila známky vážné poruchy zdraví, ač tak mohl učinit bez nebezpečí pro sebe nebo jiného, přičemž k dokonání činu nedošlo, neboť Vilda byl ve skutkovém omylu pozitivním (§ 18 odst. 3 tr. zák.), že Vilda ještě žije, ačkoliv ten byl již mrtvý, jednak na sebe převedl věc, která byla získána trestným činem spáchaným na území ČR (část hotovosti odcizené Robinem).

Oba trestné činy byly spáchány v jednočinném souběhu, neboť Franta současně konal (převzal hotovost od Robina) i nekonal (neposkytl pomoc), přičemž obě jednání činil za účelem ponechání si peněžní hotovosti. Obojího jednání se tak rovněž dopustil v úmyslu přímém [§ 15 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku].

Trestný čin podílnictví podle § 214 odst. 1 alinea první písm. a) tr. zák. je podle § 14 odst. 2 tr. zák. ve spojení s § 214 odst. 1 in fine tr. zák. přečinem, neboť se v tomto případě bude trestní sazba odvíjet od přečinu krádeže podle § 205 odst. 1 tr. zák., a tedy se jedná o úmyslný trestný čin, na který trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby dvě léta.

3. V takovém případě by Robin spáchal přečin krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a), d) tr. zák. v jednočinném souběhu s přečinem neposkytnutí pomoci podle § 150 odst. 1 tr. zák.

Robin by spáchal přečin krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a) tr. zák. (viz odpověď a odůvodnění otázky číslo 1). Robin by ovšem s ohledem na to, že Vilda byl toliko v bezvědomí, navíc spáchal přečin krádeže také na věci, kterou měl Vilda na sobě, což naplňuje kvalifikační znak trestného činu krádeže podle § 205 odst. 1 písm. d) tr. zák. Jednání Robina proto posoudíme jako dokonaný přečin krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a), d) tr. zák.

Zároveň tím, že namísto poskytnutí pomoci osobě, která jevila známky vážné poruchy zdraví (byla v bezvědomí), Robin Vildu okradl, by se Robin v jednočinném souběhu dopustil přečinu neposkytnutí pomoci podle § 150 odst. 1 tr. zák. (k přečinu neposkytnutí pomoci viz odpověď na otázku č. 2.). Oproti situaci v otázce číslo 1, kdy poškozený Vilda byl mrtev, což Robin věděl, v tomto případě byl Vilda v bezvědomí, o čemž Robin věděl. Proto v tomto případě jednání Robina posoudíme jako dokonaný přečin neposkytnutí pomoci podle § 150 odst. 1 tr. zák.

4. Postup soudce nebyl správný, § 33 odst. 3 věta druhá tr. řádu.

Podle § 33 odst. 3 věta druhá tr. řádu návrh na rozhodnutí o bezplatné obhajobě v přípravném řízení podává obviněný prostřednictvím státního zástupce. Návrh je tedy nutné adresovat státnímu zástupci. Pokud tak obviněný neučinil, měl soudce nejdříve návrh příslušnému státnímu zástupci postoupit a rozhodovat až poté, co by mu státní zástupce návrh předložil k rozhodnutí.

5. Postup soudu nebyl správný, neboť soud nemohl konat hlavní líčení podle § 198 odst. 1 věta první a druhá tr. řádu.

Podle § 198 odst. 1 věta první a druhá tr. řádu stanoví předseda senátu (popř. samosoudce) den hlavního líčení tak, aby obžalovaný od doručení předvolání měl alespoň lhůtu 5 pracovních dnů k přípravě. Tuto lhůtu lze zkrátit jen s jeho souhlasem a jen tehdy, jestliže se obžalovaný k hlavnímu líčení dostaví a o jeho provedení výslovně požádá. Ze zadání přitom plyne, že obžalovaný Robin neměl celých 5 pracovních dnů od doručení předvolání a obžaloby k přípravě k hlavnímu líčení, neboť pokud mu bylo doručeno předvolání ve čtvrtek dne 8. 3. 2018, který se ve smyslu § 60 odst. 1 tr. řádu nezapočítává do lhůty k přípravě k hlavnímu líčení, připadl konec lhůty na přípravu na den 15. 3. 2018, takže hlavní líčení se

mohlo konat nejdříve dne 16. 3. 2018. Jelikož se obžalovaný k hlavnímu líčení nedostavil, aby případně mohl souhlasit se zkrácením lhůty a trvat na provedení hlavního líčení, nemohl samosoudce konat hlavní líčení v jeho nepřítomnosti dle § 202 odst. 2 písm. a) tr. řádu. Za této situace tedy měl samosoudce hlavní líčení podle § 219 odst. 1 tr. řádu odročit.

6. Samosoudce Obvodního soudu pro Prahu 1 přezkoumá podle § 314c odst. 1 tr. řádu obžalobu z hledisek § 181 odst. 1 tr. řádu a § 186 písm. e) tr. řádu a rozhodne podle § 188 odst. 1 písm. e) tr. řádu o vrácení věci k došetření státnímu zástupci k odstranění závažných procesních vad, které není možné odstranit v řízení před soudem.

Tím, že obviněný Robin byl vzat v Německu do vazby, vznikl u něj důvod nutné obhajoby podle § 36 odst. 1 písm. a) tr. řádu již pro přípravné řízení (skutečnost, že je ve vazbě v Německu a nikoliv v ČR, je irelevantní). Z toho důvodu mělo být obviněnému již v přípravném řízení umožněno, aby si zvolil obhájce, a pokud by tak neučinil, měl mu být obhájce ustanoven. Pokud se tak nestalo, bylo celé přípravné řízení zatíženo procesní vadou, která nemohla být odstraněna v řízení před soudem [§ 181 odst. 1 tr. řádu a § 186 písm. e) tr. řádu]. Proto měl samosoudce Obvodního soudu pro Prahu 1 [§ 314 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 16, 18 odst. 1 a § 12 odst. 4 tr. řádu] podle § 188 odst. 1 písm. e) tr. řádu vrátit věc státnímu zástupci k došetření, aby obviněný si buď obhájce v přípravném řízení zvolil, či mu jej ustanovil soudce, aby obviněný mohl řádně uplatnit svá práva na obhajobu již v přípravném řízení.

V dané věci nejsou splněny podmínky pro řízení proti uprchlému podle § 302 tr. řádu, neboť obžalovaný se nevyhýbá trestnímu řízení pobytem v cizině (je tam nuceně ve vazbě) ani se tam neskrývá.

7. Odvolací soud by měl podle § 258 odst. 1 písm. e) tr. řádu rozsudek ve výroku o trestu zrušit a především sám ve zrušené části znovu rozhodnout rozsudkem, kterým uloží trest mírnější podle § 259 odst. 3 tr. řádu, § 259 odst. 4 tr. řádu a contrario.

Nezamítne-li nebo neodmítne-li odvolací soud odvolání podle § 253 tr. řádu, přezkoumá zákonnost a odůvodněnost jen těch oddělitelných výroků rozsudku, proti nimž bylo podáno odvolání, i správnost postupu řízení, které jim předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad (viz § 254 odst. 1 tr. řádu). Státní zástupce napadl výrok o trestu. Vymezil tedy rozsah přezkumu a uvedl i vady výroku (tj. nepřiměřeně mírný trest). Jelikož nebyl napaden výrok o vině, nebude jej odvolací soud v zásadě samostatně přezkoumávat. Soud se proto bude zabývat pouze výrokem o trestu, a to z hlediska vytýkané vady.

Jestliže odvolací soud dospěje k závěru, že výrok o trestu je nesprávný a uložený trest je nepřiměřený, rozsudek v souladu s § 258 odst. 1 písm. e), odst. 2 tr. řádu ve výroku o trestu zruší, a jestliže má pro rozhodnutí dostatečný podklad (viz § 259 odst. 3 tr. řádu), nic mu nebrání, aby ve věci rozhodl sám, tedy může obžalovanému uložit trest mírnější. Rozhodne sám sice jinak, než měl na mysli státní zástupce, ale podal-li státní zástupce odvolání pouze v neprospěch obžalovaného, nebrání to odvolacímu soudu, aby rozhodl ve prospěch obžalovaného (srov. č. 21/2013 Sb. rozh. tr.). Takové změně totiž nebrání žádné ustanovení trestního řádu na rozdíl od některých případů, které by byly v neprospěch obviněného (srov. § 259 odst. 4 nebo 5 tr. řádu).